

**BOŽIČNI
VEČER V
SLOVENSKOJ
VESI
STR. 3**

**V BUDIMPEŠTI
JE
DONELA
SLOVENSKA
PESEM
STR. 5**

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 5. januarja 2006 ☼ Leto XVI, št. 1, cena: 50 Ft

MANJŠINSKA NAGRADA JUDITI PAVEL

OZN ali ENSZ je 18. decembra 1992. leta vödala vsej narodom na svejti, ka morajo poštvüvati drüge narode (narodnosti) manjšine, šteri živijo v njini rosagaj. Za toga volo je te den „den manjšin“ na Madžarskom tö. Od leta 2000 mau vsikšo leto dobi eden od Hrvatov, Nemcev, Ciganjov in Slovincov ali Madžarov, šteri dela za nji, nagrado od predsednika

predavala in pisala, v knjigaj zbrala študije, pesmi, prevode Avgusta Pavla – v Sloveniji in na Madžarskom. V Somboteli živi v iži, štero je oča zozido. Zvüna je tabla, ka je oča tam živo, v iži pa so očine knjige, fotografije, njegov omar, sto... Vse tau gospa Judita z dobre vaule pokaže vsikšoma, šteri pride iz Slovenije, Avstrije ali z Madžarskoga. Z nje-

gala pri tome, ka bi sombotelski Slovenci spoznali življenje in delo Avgusta Pavla. Od lanskoga leta vodi ženski pevski zbor društva, pa z njimi spejva. Tak je bilau v Kermedini tö.

Od Hrvatov je dobila nagrado *Gyöngyi Benčič-Kuzmits* iz Narde. Njej je spejvo mešani pevski zbor iz Narde, v šterom je nutri skor pau vesi. Eške predsednik

Sombotelske pesmarce z Judito Pavel

skupščine Železne županije. Letos je biu ta svetek v Kermedini. Predsednik *Peter Markó* je prejkdau nagrade, po vsikšoj nagradi pa je biu program.

Najprva je dobila nagrado **Judita Pavel**, (h)či Avgusta Pavla. Cejlo življenje je dosta delala za tau, ka bi Slovenci in Madžari spoznali življenje, delo njenoga očo pa se med seov tö spoznavali. Že 1956. leta je bila navzoča v kulturnom domi na Gorenjom Siniki, gda so dom poimenovali po Avgusti Pavli. Sinčarom je prejkdala kejp o svojom oč. Po tistom je dosta

no pomočjav je igro po cejlom svejti spoznani pianist *dr. György Vukan* 2003. leta v Monoštri na Državnom srečanji Porabski Slovincov. Tüdi Judita Pavel bi se rada včila igrati na klavir (zongora), depa 1944. leta so go stariške nej pistili v Budimpešto, ka bi se tam včila. Tak je gratala profesorica glasbene vzgoje in zgodovine.

Gospa Judita je od 1999. članica Slovenskoga kulturnoga društva Avgust Pavel v Somboteli. Od tistoga mau je skor na vsikšom programi bila in je dosta poma-

samouprave tö spejva. Za Rome ali Ciganje je v vesi Bérbaltavár dosta delala predsednica njihove manjšinske samouprave *Bogdán Vincéné*. Njej sta na gosli in sintetizator igrala *Sándor Horváth Percsák* in sin. V pevskom zbori iz Rábafüzesa so tö samo ženske, eške na harmoniko tö ženska igra. *Rezső Hacker* nej samo spejvati mogo z ženskami, liki plesati tö. Na slejdnje je cejla publika spejvala.

**Besedilo in posnetka:
Marija Kozar**

NA PRAGI NAUVOGA LETA

*Zdravi bojte, friški bojte, v etom nauvom leti!
Dosta krija, dosta vina, vsega zavolé!
Düšno zveličanje pa največ!*

V toj kolednici, stero pojbičke te gučijo, gda na nauvo leto zazranka rano pridejo friškat, je vse notri, ka bi človek sam sebi želo na nauvo leto. Najvekši dar je tak tau, če človek zdravje ma. Brezi tauga kakoli leko ma pa leko dosegne, tak mislim, veliko veselje nede emo. Istina, ka k düšnomi zveličanji je nej potrebno nej zdravje pa nej bogastvo. Dapa lüstvo gnesden bola prva dva držži za važno (fontos) pa samo potistim brodi na düšno zveličanje. Zdaj taši svejt živemo. Prvin, gda je srmastvo bilau, leko, ka je lüstvo bola veselo pa mirno živelo kak zdaj, gda si skur vse leko privauščimo, če škemo. Dapa zatau drage pejneze plačüvamo. Mamo vse, ka škemo, samo časa za eden drügoga nej. Lübeznost pa skrb za eden drügoga je nika tašo čüdno delo, ka s pejnezi nikak ne moremo küpti, zaman škemo. Dostakrat pravijo stariške mlajšom: »Na, tü maš pejneze, idi pa si küpi, ka si škeš!« Tak mislijo, ka so s tejm svojo düžnost tanaprajli pa mlajšom je tö tau najbaukše. Rejdka »idila« je tau, gde več generacij vküp žive pa si vzemejo za tau čas, če ovak nej, v nedelo, ka si dola sedejo k stauli. Gde vsakši svojo ta leko povej pa ga drügi poslušajo tö. Zdaj tak vögleda pa taši je svejt, ka pejneze slüžimo pa samo za pejneze živemo. Ali pa nejmamo telko pejnez kak drügi, dapa živemo veselo brezi pejnez. Vsakši se leko odlauči na stero paut stauipi. Najbaukša bi srejdnja paut bila, dapa ta je gnesden že vejn notrazaraštjena.

Vüпам pa, ka se v leti 2006 po naši vasnicaj vse več takšni lidi, takšni držžin najde, stero do iskale pravo ravnotežje (egyensúly) med tistim, ka nam leko dajo materialne dobrote pa med tistim, ka si želimo za düšo.

K. Holec

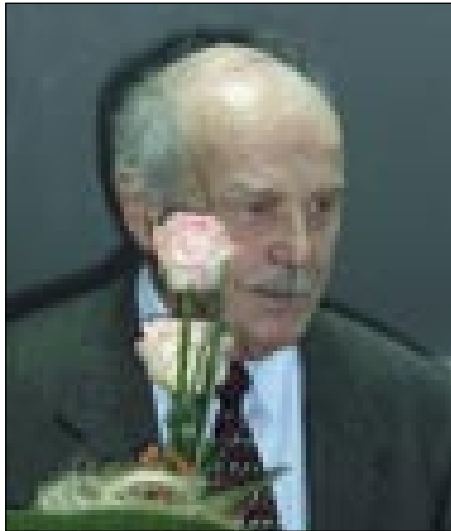
JOŽE VILD 1924 – 2005

Jože VILD je bil rojen 7. marca 1924 na obrobju mesta Murska Sobota, v kmečko-proletarski družini, ki si je po agrarni reformi uspela zgraditi skromen dom ob dolgi ulici proti naselju Krog, ki se še danes imenuje Turropolje. Ob zgodbah in nasvetih dedka so se mu prav tu odprla prva obzorja v svet. Po končani osnovni šoli se je vpisal na kmetijsko šolo v Rakičanu in v tem srednješolskem času zanj se je pričela 2. svetovna vojna. Bil je tedaj še za vojaka nepolnoleten, a je bil zatorej ob koncu vojne kljub temu v oboroženi trojki mladincev oziroma tedanjih skojevcev. Po 15. maju 1945 je sledila vojaščina in uniformo JA je slekel konec leta 1947.

Vendar so ga čakale povsem druge naloge, kot pa mu je nakazala pot šola. Kot izredno aktiven družbenopolitični delavec je postal prvi (pozneje pa še več mandatov) urednik tednika Ljudski glas – danes Vestnik v Murski Soboti, v letih od 1949 do 1953

direktor in urednik Radio Maribor, po vrnitvi v Mursko Soboto direktor in urednik Založniško-časopisno-grafičnega podjetja Pomurski tisk (Pomurska založba, časopis Vestnik, radio M. Sobota), vse do upokojitve.

Ljubiteljsko delovanje Jožeta VILDA na različnih kulturnih področjih se je še posebej izrazilo v sodelovanju z borčevsko organizacijo, vsa leta po osvoboditvi domovine 1945 v ohranjanju pridobitev in tradicij NOB, z izjemnim občutkom za prenašanje tega na mlade (taborniki, planinci, športniki). Bil je organizator številnih domoljubnih, partizanskih ter z narodno zavestjo spodbujajočih kulturnih prireditev, katerih sam je bil avtor, scenarist in režiser, kot tudi številnih množičnih prireditev, iz katerih je vela pripadnost pridobljeni svobodi in pridobitvam

Jože Vild je rad prihajal na prireditve v Porabje

NOB: Štafeta mladosti; Kurirčkova pošta; 30 let osvoboditve z nastopom 1000 mladih; 55-letnica osvoboditve M. Sobote (3. aprila 2000) ter številnih prireditev borcev in mladine pri Domu borcev in mladine na Vaneči. Velikokrat je na prireditvah tudi sam nastopal.

Jože Vild je nosilec treh državnih odlikovanj nekdanje SFRJ, dveh odlikovanj sosednje Republike Madžarske, Bloudkovega priznanja z nagrado, najvišjih odličij Zveze tabornikov Slovenije, Zlate plakete Zveze društev upokojencev Slovenije, priznanja in nagrade Mestne občine Murska Sobota za življenjsko delo ter priznanja Mednarodnega komiteja športnih iger šolarjev, katerih je bil sam tudi pobudnik. 9. decembra 2005 mu je bila podeljena zlata plaketa ZZZB NOB Slovenije.

Za njim ostajata sin Borut in hčerka Jasna, kajti imel je čudovito življenjsko sopotnico, ženo Marijo Lah, ki jo je spoznal med nastopajočimi mladinkami na eni izmed številnih prireditev mladih takoj po 2. svetovni vojni. Vendar smo še vedno tukaj prijatelji, ki ohranjamo spomin na Tvojo pokončno držo in dejanja.

Še vedno in še kako veljajo naslednji stih:

*Prijatelji so kot angeli,
ki ti pomagajo leteti,
kadar Tvoja krila pozabijo,
kako je treba leteti.*

V petek, 16. decembra, je Jože Vild v dvorani Slovenskega doma v Monostru, v njemu resnično domačem Porabju, za vedno pozabil, kako ptice poletijo in naše sanje ter življenje z njimi. Vendar smo prepričani, da je Jože Vild v svoji večnosti zdaj našel to, kar je v življenju ves čas iskal: dobroto, spoštovanje, tovarištvo, resnico in ljubezen. Naj bo miren in srečen v duši tistih, ki so mu najbolj blizu. V naših srcih ostaja kot dober prijatelj in pravi tovariš.

**Predsednik
Območnega združenja
ZZB NOB
Murska Sobota:
Filip Matko**

»GLEJTE, ŽE SONCE ZAHAJA...«

...ali »A nap nyugodni tér, leszáll a csendes éj...« Dve - edna čudovitna slovenska pa ranč tak lejpa vogrska - pesmi sta mi napamet prišli, gda sam čula strašen, žalosten glas, ka je Jože Vild naveke odišo. Njegov srce več nede bilo za nas, porabske ljudi. Nej je mogauče vküp zračunati tisti gezero pa gezero stopajov, tisti aldov, ka je on za nas včinijo.

Več kak štirideset lejt nazaj sva se spoznala pa od tistoga prvoga srečanja sva postala dobriva »sodelavca«. Nej se je štelu, če je v tistij časaj vse prepovedano bilau, če je oblast nej lepou gledala na tau sodelovanje, ka sva müva pa ka si ti, Jože, z nistarnimi drugimi porabskimi ljudami začno.

Zakoj sam v vogrskom jeziki tü napisala naslov moji misli? Zatok, ka za tvoje cilje, stere si sto doseginiti – če je potrebno bilau – vogrski ranč tak gučo kak slovenski. Visoko izobraženoga, neutrudnoga človeka smo spoznali v tebi, in dostikrat smo od tebe dobili mauč se trüditi, delati za naše ljudi, za naš jezik, za našo kulturo. Za tau pobüdjavo, za tvojo »slüženje« več nemo meli priliko tebi, Jože, hvalo dati.

Nej je mogauče naštetu vse tisto, ka je Jože Vild za nas včinijo. Samo mislimo na tau, če bi njega nej bilau, naša deca bi v sedemdeseti pa osemdeseti lejtaj nej trnok ojdla po taboraj v Sloveniji. Nej bi spoznali dosta in dosta slovenski slikarov, šterim je organizero razstave, štere je nam nut pokazo. Nej bi meli Društva porabski upokojencev, šteroga smo na njegvo pobudo ustanovili. Pa tau so samo drtine vsega tistoga, ka je za nas včinijo. Že fejst betežen, depa naprej z velko volau je delo. Malo nas peče vest, ka je te odišo, gda se je znauvič za nas trüdo. Gda je zadnjič recitiro svojo pesem, stero je nam napiso. Njgvi zadnji stavek je biu: V Porabju dobri so ludje. S tejmi rečami na ustaj je nas naveke zapüsto.

Jože, zbaugom! Več nemo čula po telefoni tvojoga glasa, obvestila, ka prej pridem, leko malo k tebi nut poglednam? Vem, ka več ne prideš. Naveke si pa tüj, tüj v mojoj düši, v moji lejpi spominaj.

Irena Barber

V SPOMIN JOŽETU VILDU

V Amsterdamu, v propadajoči cerkvi iz 15. stoletja, lahko beremo naslednji napis v starem flamskem jeziku: »Tako je. Ne more biti drugače.« Ta davna enostavna resnica mi je prišla na misel, ko sem zvedela žalostno novico, da je Jože Vild odšel, da je odšel za vedno.

Vedeli smo, da je hudo bolan, toda nikoli ni govoril o svoji bolezni, ko smo se z njim srečali, kajti v njegovih mislih za to ni bilo prostora. Vedel je tudi to, da se bliža zadnje poglavje njegovega življenja, kajti imel je hudo bolno srce. Kljub temu se ni zaprl vase, ni se ukvarjal z mislijo na smrt, temveč je poskusil biti srečen. Za njega je pomenilo srečo to, da je hotel osrečiti druge. S svojim življenjem je dokazoval staro resnico, da sreča prihaja iz človeka, zunanje okoliščine ji lahko dajajo le krila.

Njegovo življenje se je odigravalo v velikih dimenzijah, le papir je bil dokaz, da je bil upokojen. Široke meje teh dimenzij je določal sam in te meje so presegle celo državne meje. Prevzel je pokroviteljstvo nad peščico Slovencev v Porabju, prišel je sem kot svetilničar, da bi razplamenil našo potlačeno ljubezen do matične domovine v tistih najbolj mračnih časih, ko je bil greh biti Slovenec. Med prvimi je bil, ki je skušal gojiti prijateljska čustva tudi med dvema narodoma, med Slovenci in Madžari, išoč tista kulturna stičišča, ki bi nas lahko povezovala.

Le s strahom si upam povedati, da ga od mojih študentskih let naprej, odkar sem ga spoznala, ne le globoko cenim, temveč ga lahko imenujem tudi za prijatelja. Zato rečem to le s strahom, ker je imel veliko prijateljev, ker je imel veliko srce, v katerem je vsak dobrohoten človek našel mesto, našel prijateljstvo.

Čeprav z razumom sprejemamo nespremenljivo, kruto in žalostno resnico, se nam srce upre, se težko pomiri s tem, da so »včerašnji dnevi« danes postali le lep spomin. Ne bomo ga več po naključju srečali na neki ulici v Murski Soboti, le naša fantazija lahko oživi njegovo prijazno, dobro znano invitacijo: »Vas smem povabiti na kavico, da malo poklepetamo?« V teh »klepetih« je vedno prišla do izraza njegova skromnost, njegova velika ljubezen do vnukinje, ljubezen do Porabskih Slovencev, do Porabja, njegova humanost, njegovo spoštovanje in ljubezen do književnosti.

Naj počiva v miru, naj mu bo lahka zemlja domača.

Suzana Guoth

Sombotel: sporazum in program sodelovanja dveh visokošolskih ustanov

STIČNI TOČKI: SKRB ZA SLOVENSKI JEZIK NA MADŽARSKEM IN MADŽARSKI JEZIK V PREKMURJU

Visoka šola Dániel Berzsenyi v Sombotelu je edina visokošolska ustanova v tem delu Madžarske in se razlikuje od šol v Győru, Sopronu in Veszprému. Sestavljajo jo filozofska fakulteta, fakulteta za

intridesetimi leti, program za letos pa prejšnji mesec. Dekan Pedagoške fakultete dr. Bojan Borstner pravi, da je bil sporazum pred šestintridesetimi leti podpisan iz dveh razlogov: »Na

didaktik za posamezna predmetna področja.

Sodelovanje temelji na treh osnovnih izhodiščih: izobraževalnem, raziskovalnem in na posredovanju kulturnih vrednot, madžarskih v slovenski prostor in slovenskih v madžarsko okolje. »Rečem lahko, da je madžarski oddelek na naši fakulteti pravi svetilnik madžarske kulture,« ocenjuje dekan dr. Bojan Borstner. Pomembni so tudi kulturni dogodki na sombotelski slovenski katedri, na zadnje so to bili Svetovni dnevi slovenskega filma.

Tudi rektor dr. Karel Gadányi poudarja, da ima sodelovanje z mariborsko Pedagoško fakulteto zelo velik pomen za Visoko šolo Dániel Berzsenyi. Tako zavoljo izmenjave študentov, gostujočih profesorjev in sodelovanja na znanstvenem in raziskovalnem področju. Prav slednjemu v tem študijskem letu namenijo posebno pozornost. Dobro udeležbo iz Maribora pričakujejo tudi na mednarodnem slavističnem simpoziju, ki bo konec maja že osmič v Sombotelu. »Mednarodni slavistični simpozij potrjuje naše raziskovalno delo in mednarodno uveljavlja šolo. Prvega simpozija se je udeležilo 20 slavistik in slavistov, posvetovanja pred tremi leti blizu 200 in toliko strokovnjakov pričakujemo tudi na dvodnevem srečanju v letošnjem maju. Enako kot doselej, bomo izdali tudi zbornik referatov in predavanj,« poudarja rektor dr. Karel Gadányi.

Kot pomembno novost za študente in profesorje je rektor dr. Karel Gadányi dekanu mariborske Pedagoške fakultete predstavil gradnjo visokošolske knjižnice. Nova, sodobno opremljena knjižnica z okoli 300 tisoč naslovi bo veljala skoraj 2 milijardi forintov, gradijo jo na dvorišču poslopja, kjer sta dve fakulteti in rektorat, dograjena bo proti koncu tega leta.

Ernest Ružič

Program sodelovanja za študijsko leto 2005/2006 sta decembra podpisala rektor Visoke šole Dániel Berzsenyi dr. Karel Gadányi in dekan Pedagoške fakultete dr. Bojan Borstner. (Foto: eR)

naravoslovje in fakulteta za šport in umetnost. V tem študijskem letu ima okoli 7 tisoč študentov, od tega en promil ali 7 študentov na slovenski katedri, ki je v sestavi filozofske fakultete. Predavanj iz slovenskega jezika in književnosti se udeležuje še 15 študentov, ki so vpisani na druge študijske smeri. Pomeni, da se za zdaj zelo malo mladih, kar velja še posebej za Porabje, vpisuje na slovensko katedro. Dve, tri desetletja nazaj je v Sombotelu slovenski jezik in književnost študiral dvajset, včasih celo še več študentov, zato je bila katedra znana tudi po gledališki in recitacijski skupini. Zdaj o čem takem ne moremo govoriti, čeprav bi pričakovali, da se bo z uveljavljanjem slovenščine kot enega izmed uradnih jezikov Evropske unije povečal interes za študij jezika sosedov. Bodimo optimisti: nemara pa ta čas šele prihaja.

Visoka šola Dániel Berzsenyi spada med prve izobraževalne ustanove na Madžarskem, ki so navezale sodelovanje s Slovenijo. Tako sta Visoka, tedaj učiteljska šola Dániel Bersenyi in tedanja mariborska Pedagoška akademija prvi sporazum o sodelovanju podpisali pred šest-

eni strani zato, da je tedanja Pedagoška akademija dobila priložnost in prostor, kjer je lahko pomagala slovenski manjšini na Madžarskem, da je začela razvijati občutek za jezik ne samo za narečje, ampak tudi za knjižno slovenščino. Na drugi strani pa so lahko v Mariboru odprli lektorat za madžarski jezik, ki je z leti prerasel v katedro za madžarski jezik in književnost, zdaj pa imamo samostojni oddelek za študij madžarskega jezika in književnosti. To sta bili dve stični točki, ki sta rdeči niti skozi celotno obdobje. V tem času je bilo zastavljenih in uresničenih več drugih oblik sodelovanja, med katerimi so zlasti pogoste izmenjave študentov in profesorjev.«

Z izmenjavami študentov in profesorjev nadaljujejo tudi v tem študijskem letu, ko se veliko pogovarjajo o sedaj najbolj aktualni temi, uvajanju bolonjskih procesov na univerzah v Sloveniji in na Madžarskem. Na strokovnem področju so v tem študijskem letu poudarki na izmenjavi strokovnjakov s področja zgodovine in geografije ter takoimenovanih specialnih

BOŽIČNI VEČER V SLOVENSKOJ VESI

Slovenska manjšinska samouprava je v leti 2005 enajstič organizirala božični večer za ludi v Slovenskoj vesi pa za Slovence v Varaši, Monoštri. Kak ponavadi, letos smo to pozvali skupine, štere majo program za božični svetek. Ker je lüstvo glede na narodnost mešano, nastopajoči so to bili Slovenci pa Madžari. Tak držimo, ka je božič praznik družine, ka se tiče krščanskega izvora praznika in se veže na Sveto družino, na rojstvo Jezusa. Zvün praznika družine je pa tao čas za pomirjenje duše, medsebojne lübezni, leko bi pravli najlepši, najbogatejši svetek človeštva. Tak je pa te najlepše, če se lüstvo ene vesi v tom časi vküper radüje, vküper čaka sveti večer, blajženi mir, štteri takšoga reda dosegne vse nas, štteri »v srci lejpo mislimo«.

V Slovenskoj vesi se je 23. decembra napunila dvorana kulturalnoga doma. Mali z mamicami, babicami, mladi in starejši so se z veseljem odzvali našomi pozvanji. Na odri so se najprej predstavili z božičnim programom člani Cerkvenega pevskega zbora rimsko-katoliške cerkve iz Trauške pod vodstvom profesorice za glasbo Estere Németh Sebestyén. Prelepe pesmi so govorile o radosti, o lübezni med lidami, o božiči v madžarskem jeziku. Petje so spremljali z raznimi inštrumenti. Po tej točki večera so se predstavili najmlajši, deca vrtca v Slovenskoj vesi, ki jim je vzgojiteljica Ilona Bartakovič Nagy navčila slovenske in madžarske pesmi, božične igre. Zelo so bili ljubki in z veseljem so nastopili pred starši, starimi starši oz. pred vaško publiko.

Njim je sledila Sončnica, tau je skupina gornjeseničke osnovne šole, stera pod vodstvom vaškega župnika, gospoda Ferenc Merklina dela od lanskoga leta. Spejvajo svete pesmi v slovenskom jeziku, malo drugače, bolj sproščeno, iz duše veselo, v slogu, stilu lahke glasbe. Gospod Merkli so jih nutpokazali, ter kak dobri znanec pozdravili publiko to v obej gezikaj. Nastopila sta še Róbert Rápli, profesor glasbe, in Krištof Kiš, onadva sta zaigrala na klavir in klarinet.

Približno 150 ludi se je vküper radüvalo na te večer in so bili navdüšeni, ništérni zajokani, drügi nasmejani. Pesem in glasba govori v vsej jezika, doseže srce in dušo, spravi človeka v dobro razpoloženje, pripravi v duši mesto za svetek. Če smo tao dosegli 23. decembra, je prireditiv bila uspešna. Razen kulturnega programa smo obdarili učence, ki se na osnovni in na srednji šoli včijo slovenski jezik, deco, ki hodi v vrtec, starejše smo povabili na kozarec vina.

Finančno je našo prireditiv pomagala Državna slovenska samouprava, ki je za Slovensko samoupravo Monošter-Slovenska ves v leti 2005 dala 100.000 forintov, za kar se lepo zahvalimo.

Erika Köleš Kiš

OD SLOVENIJE...

Dan samostojnosti in enotnosti

26. decembra je minilo 15 let od razglasitve izidov plebiscita o samostojnosti in neodvisnosti Slovenije, na katerem se je velika večina volivcev izrekla za samostojnost. Izidi so bili uradno razglašeni tri dni po plebiscitu in 26. december tako v Sloveniji obeležujejo kot državni praznik, dan samostojnosti in enotnosti. V državnem zboru so ga počastili s slavnostno sejo, temu pa je sledila osrednja državna slovesnost v Cankarjevem domu. Republiška skupščina je sprejela zakon, ki je določal, da bo plebiscit 23. decembra 1990 in da mora biti njegova odločitev v primeru pozitivnega izida uresničena v šestih mesecih. Na plebiscitarno vprašanje »Ali naj Slovenija postane samostojna in neodvisna država?« je od 93,2 odstotka udeleženih volivcev okoli 95 odstotkov odgovorilo pritrdilno, to je 88,5 odstotka vseh volivcev.

Dan, ko so bili razglašeni izidi plebiscita, se je sicer do letošnjega leta imenoval dan samostojnosti. Konec septembra pa je državni zbor sprejel spremembe zakona o praznikih in dela prostih dnevih, s katerim se je praznik preimenoval v dan samostojnosti in enotnosti. Na ta dan naj bi namreč Slovenci pokazali največjo mero enotnosti v svoji zgodovini.

Poslanci sprejeli proračun za leti 2006 in 2007

Državni zbor je na izredni seji potrdil državni proračun za naslednji dve leti ter ostale proračunske dokumente. V proračunu za leto 2006 je predvidenih 1756,7 milijarde tolarjev prihodkov in 1858,1 milijarde tolarjev odhodkov. V letu 2007 so načrtovani proračunski prihodki v višini 1861,2 milijarde tolarjev in odhodki v višini 1954,3 milijarde tolarjev.

BLAGOSLOVLJENO NOVO LETO 2006

Božični prazniki - eden največjih, najlepših starinskih praznikov krščanstva, rojstni dan našega Odrešenika - so že za nami in tudi silvestrovo, dan minevanja starega leta je že predal mesto novemu letu. To je zakon narave, eden najvažnejših njenih zakonov. Živimo in umremo, predamo mesto novemu življenju. To je naša usoda, to je skupna usoda človeštva vseh petih kontinentov. Življenje in smrt sta si nasprotna, ravno tako, kakor voda in plamen, ljubezen in mržnja, upanje in obup. Ko eden preneha obstajati, se pojavi drugi, oba istočasno, na istem mestu, ne moreta biti prisotna.

V svojem življenju se pogosto soočamo z dejstvom, da je vse minljivo, vse se konča enkrat, na naši Zemlji ni nobene stalnosti. Če hočemo ali ne, prej ali slej spoznamo, da ni ničesar, kar bi ostalo takšno, kakršno je bilo do sedaj, da življenja nikoli ne moremo nadaljevati tam, kjer smo ga prekinili, da se nikoli ne moremo vračati na isto mesto, od koder smo se odpravili na pot, kajti tudi mi smo se spremenili, ravno tako, kakor se je spremenilo mesto, s katerega smo se odpravili. Ali morda le obstaja kakšna stanovitnost tudi tukaj na Zemlji? Obstaja. In sicer nenehna spremenljivost. Spremenljivost je edina stanovitost. Tudi največji požar ugasne enkrat, ko se sreča z vodo, mržnja ugasi najbolj plamtečo ljubezen, medsebojno se izključujeta življenje in smrt. Vedno se pa pojavi novo življenje. Hočeš nočeš, spremembe moramo sprejeti, ker enostavno nimamo druge izbire. Na mesto starega stopi nekaj novega, nekaj boljšega, nekaj lepšega, nekaj popolnejšega, kar imenujemo razvoj. Sprejemajmo torej spremembe z odprtim srcem, ker je to interes človeštva. Glejmo njihove pozitivne strani, sprejmemo jih skupaj s težavami,

kajti vemo, kakršnekoli naj bi bile te spremembe, ravno tako ne bodo trajne, minile bodo, kakor mineva vse drugo. Ko na nekem delu Zemlje sonce zaide, na nekem drugem mestu istočasno vzhaja, ko se za nami zaprejo vrata, se pred nami vedno odpre nova vrata, ki vodijo k neki novi poti, osvetljeni z novim, nepoznanim sijajem. Stopimo na to pot z upanjem, da nas bo vodila v pravilno smer. Človeka obhajajo ob začetku

novega leta mešana čustva, še bolj intenzivno iščemo povezavo s prijatelji ter znanci, da bi se v prijetnih okoliščinah soočili z nespremenljivim dejstvom, da je zopet minilo leto, minilo nepreklicno. Z glasovi trobent, s šampanjcem, z dobro voljo skušamo odvrniti pozornost od minevanja. Skušamo se znebiti strahu, tesnobe, vzbujajoč videz, kakor da bi z neizmernim veseljem pozdravljali novo, kakor da ne bi vzeli na znanje minljivosti, medtem ko bi najraje ustavili vsako odhajajočo minuto, da bi še malo lahko uživali njene lepote. Moramo se naučiti ceniti čas, a ne le na zadnji dan leta, temveč vsak dan, vsako uro. Skušajmo napolniti vsak dan z bogato vsebino, radujoč se vsake lepe minute. Občudujmo lepote sveta. Dosti nas je takšnih, ki le takrat vemo

ceniti, kako lepo je bilo naše življenje do sedaj, ko se naša usoda zaradi karšnegakoli vzroka obrne na slabo. Ko moramo od nekod oditi, ko se poslavljamo od rojstne hiše, od šole, ko neka življenjska doba gre h koncu, ko napoči ura slovesa, nam bolečine kot velik kamen težijo srce. Ne ponavljajmo teh napak, temveč uživajmo prijetnosti vsake kratke minute, napolnimo jo z bogato vsebino in takrat ne bomo obžalovali

njenega odhoda, ker nismo zamudili ničesar. Pomislimo pa tudi na to, ali smo storili vse, kar je v naših močeh, tudi za druge? Ali smo nudili roko tistemu, ki je padel, ali smo povedali trpečemu nekaj tolažljivih besed, ali smo dali kruh gladujočemu, ali smo bili hvaležni Jezusu Kristusu, da nas je do sedaj obvaroval vsega hudega? Prosimo božji blagoslov tudi za življenje in delo naših bližnjih, naših prijateljev. Potrudimo se živeti tako, da bi olepšali ne le svoje življenje, temveč tudi življenje sočloveka. Ne povzročajmo bolečin niti človeku, niti živali, ne uničujmo za zabavo prirode, spoštujmo človeka, ki mu je Stvaritelj Neba in Zemlje poveril Zemljo.

Čuvajmo zdravje, ta naš najdražji zaklad, kajti vse na svetu zgubi svoj pomen, če nas

zdravje zapusti.

Negujmo in čuvajmo svojo kulturo, čuvajmo vse, kar so nam zapustili predniki, kar so nam zapuščali stoletja, kajti le takrat lahko računamo na spoštovanje drugih, če tudi mi spoštujemo samega sebe. Ne predajmo se zlahka, ne odpravimo vsega, kar so ustvarili naši predniki z argumentom, da je to itak nesmiselni boj, kajti tako ali drugače se bomo asimilirali z večjimi narodi. To je žal res, o tem nas uči tudi zgodovina, kajti največji imperiji so se zrušili in umrli so jeziki, ki so jih govorili. Padli so cesarji, umrli so staroveški bogovi, propadli so Pompeji. Prišel bo čas, ko bodo le slovenski nagrobni napisi spominjali na visoko kulturnost in bogato preteklost našega naroda, ravno tako, kakor danes pričajo kamni o visoki kulturnosti Rimljanov. Toda ne predajmo se predčasno, borimo se do zadnjega, kajti bodočnost lahko ustvarjamo le na temeljih preteklosti. Dobro vemo, da narod, ki ne spoštuje svoje preteklosti, ne bo imel bodočnosti. Naše poslanstvo je, da bogatimo svojo duhovno in kulturno dediščino, kajti lažje je podrežati raznim interesom duhovno in čustveno revne ljudi, kakor zavesti s prave poti nekoga, ki ve, od kod prihaja in kam hoče prispeti. Ne predajmo se neki drugi kulturi, bodimo pa tolerantni do nje, bodimo tolerantni do kulture in tradicij drugih narodov. Ne mislim tu na poceni tolerantnost, ki sicer težko, toda le na nek način sprejema drugačnost. Naša tolerantnost naj bo plemenita tolerantnost, ki zna ceniti bogato in pestro evropsko kulturno izročilo v celoti. Želim spoštovanim bralcem v novem letu predvsem zdravja in čim več veselih, srečnih in zadovoljnih dni.

Suzana Guoth

V BUDIMPEŠTI JE DONELA SLOVENSKA PESEM

V soboto, 10. decembra, je v prostorih Državne slovenske samouprave, podružnice v Budimpešti, zadonela slovenska pesem. Na povabilo

pa dvajset let in letošnjo sezono zopet Tomaž Kuhar, ki je očitno poln nove energije hotel nadoknaditi enoletno pavzo ter pričel na intenzivnih vajah

je v Budimpešti samo prva generacija slovenska, le tu in tam še v kakšni družini tudi mladi govorijo slovensko, zato so zelo veseli, ko se lahko več-

Škrjanček poje (Oskar Dev), *Večerni zvon* (I. Hladnik), *Svetlo sonce se je skrilo* A. M. Slomška v priredbi zborovodje Tomaža Kuharja, narodno *Mičika v püngradi rouže bere* (U. Krek), prekmursko narodno iz Beltinec *Žuna je snejja* (T. Kuhar), gorenjsko zdravico M. Hubada *Bratci veseli vsi*, Orkestar E. Cosseta...

Za zaključek so zapeli madžarsko narodno pesem *Magasan repül a daru* (Čez nebo žerjav leti, in poje si, moja rožica jezi se, več je ni...), ki je marsikateremu poslušalcu povzročila, da si je obrisal solze.

Povezovalka programa, predsednica pevskega zbora Milena Mauko, se je v imenu pevcev po zadnji odpeti pesmi gostiteljem zahvalila za prisrčno povabilo ter dejala, da je zbor že navezal stike tudi z zamejskim zborom Avgust Pavel z Gornjega Senika ter z zboroma iz Cseprega in Balatona, veleposlanik Gerenčer s soprogo, predsednica Irena Pavlič ter predstavniki slovenskega veleposlaništva in slovenskega društva v Budim-

Radenski pevski zbor je nastopil pod vodstvom glasbenega pedagoga Tomaža Kuharja

slovenskega veleposlanika v Budimpešti Andreja Gerenčerja ter predstavnikov Slovenskega društva ob pomoči Javnega sklada za kulturne dejavnosti Slovenije iz Ljubljane, je radenski pevski zbor ponesel slovensko besedo, nekaj zborovskih priredb bolj živahnih slovenskih ljudskih pesmi med Slovence, živeče v madžarski prestolnici.

S ponarodelo pesmijo *Lipa* v priredbi Davorina Jenka/Lojzeta Lebiča je MePZ Radenska pričel svoj gostujoči koncert pod taktiriko glasbenega pedagoga Tomaža Kuharja, s katerim skupaj pojejo že čez dvajset let. S pesmijo so poslušalcem želeli podariti prijeten, vesel in duhovno bogat večer. Pevci omenjenega zbora to znajo, saj letos proslavljajo velik jubilej – četrto stoletje. Zbor je leta 1980 oblikovala in ga skoraj štiri leta uspešno vodila Marija Dukarič, izvrstna glasbena pedagoginja in uspešna zborovodkinja mladinskih pevskih zborov. Lansko leto je zbor vodila Dragica Černe, pred tem

v Termah Lendava z učenjem nekaj novih tujih pesmi.

Zbor prireja številne koncerte, sodeluje na različnih prireditvah in prepeva gostom, ki prihajajo v Zdravilišče Radenci z vseh koncev sveta. Nastopil je že na čez 350 koncertih, prireditvah, pevskih revijah, proslavah... pa tudi na žalnih slovesnostih. Pevci so ponosni na svojo samostojno izdano kaseto (luč je zagledala ob 20-letnici) »Eno si zapojmo« z izborom priredb ljudskih pesmi iz vse Slovenije.

Dvorana Slovenskega društva, ki je bilo ustanovljeno v Budimpešti leta 1990, je bila premajhna za vse obiskovalce, ki so si želeli slišati svojo domačo, slovensko besedo, slovenski materni jezik.

Po besedah Irene Pavlič, predsednice Slovenskega društva, je v Budimpešti in okolici okoli 360 Slovencev. Budimpešta je velemesto, kjer se človek hitro izgubi. Je samo številka, zato so zelo veseli, ko slišijo svoj materni jezik daleč od svojega rojstnega kraja. Na žalost

krat srečujejo ob posameznih priložnostih v prostorih društva. Drugje ni možnosti, da bi govorili slovenski materni jezik. Ne na ulici, ne v trgovini,

Hvaležna publika v Budimpešti

ne na delovnem mestu, največkrat še v družini ne, ker so zakoni v glavnem mešani. V teh prostorih so srečanja pomembna zaradi ohranjanja domače besede. Tako je bilo tudi ob sobotnem srečanju. Pevski zbor je še zapel *Sijaj, sijaj lunica* (Vinko Vodopivec), *Pod oknom* F. Prešerna v priredbi J. Fleišmana, narodno

pešti pa so povedali, da je takšen zbor v Budimpešti vedno dobrodošel.

Po koncertu je bilo družabno srečanje, naslednji dan pa so nam gostitelji dodobra pokazali zgodovinske znamenitosti Budimpešte, med drugim tudi prostore madžarskega parlamenta.

Posnetek/tekst:
Dani MAUKO

... DO MADŽARSKE

Statistika državnega zbora za leto 2005

Državni zbor R Madžarske je v času od leta 1990 prav lani sprejel največ zakonov, točno 201. Od teh je bilo 76 novih zakonov, v ostalih 125 primerih je šlo za novele zakonov. Poslanci so leta 2005 zasedali 85 dni.

Kdo bo novi predsednik Urada za zamejske Madžare?

Po informacijah največjega madžarskega dnevnika *Népszabadság* bo od letošnjega januarja vodil Urad za zamejske Madžare Attila Komlós. Po odstopu prejšnjega državnega sekretarja Józsefa Bálint-Patakija je urad nekaj mesecev kot vršilec dolžnosti vodil Béla Szabó, ki so ga pred kratkim imenovali za generalnega konzula v Csíkszeredi v Transilvaniji. Attila Komlósa naj bi za opravljanje funkcije zaprosil premier Ferenc Gyurcsány, imenovanje pa je pravica zunanega ministra.

Attila Komlós je že dalj časa aktivni udeleženec madžarskega javnega življenja; kot dušni pastir je opravljal več cerkvenih funkcij, delal je tudi v reformatorskem tisku oz. pri Konferenci za materinščino Svetovne zveze Madžarov.

Uspešno leto madžarske diplomacije

Poslanci stranke socialistov ocenjujejo leto 2005 kot uspešno leto madžarske diplomacije. Kot največji uspeh ocenjujejo prizadevanje Madžarske pri sprejetju finančne perspektive Evropske unije, obnesla se je tudi nova pobuda vlade, skupne seje vlade z vladami sosednjih držav. V letu 2005 sta bili dve skupni seji, in sicer z Bukarešto in Dunajem, na katerih so podpisali več dvostranskih sporazumov. Kot zelo uspešne so ocenili tudi pogovore premiera Ferenc Gyurcsányja v Moskvi in Washingtonu.

Opozicijska stranka FIDESZ je mnenja, da je madžarska zunanja politika neuspešna, temeljne spremembe je pričakovati le z zamenjavo vlade.

PRIZNANJE PRO CULTURA MINORITATUM HUNGARIAE ZA SENIŠKI PEVSKI ZBOR

Vsakšno leto 18. decembra držijo na Vogrskom den manjšin. Tüj priznajo večletno delo kakšega človeka ali kakše skupine. Na te den je biu pozvan seniški pevski zbor Avgust Pavel tö. Zbor sta za odlikovanje predlagali Zveza Slovencev na Madžarskem

so tam bili, pa je vsakša nika pokazala. Plesali so, spejvali ali pa kaj drugoga so zašpilali. Vsakša manjšina je mejla program na viskom nivoji. Smo dosta lejpoga vidli. Mi smo deseti bili na programi.«

• *Zbor ima dosta nastopov, sploj pa v adventnom časi.*

Predstavniki nagrajenih manjšinskih skupin, druga z desne Marija Trifusz

(član kuratorija za odlikovanje je predsednik Zveze Jože Hirnök) pa Državna slovenska samouprava. O tom sam se pogučavala s predsednico zbora, gospo Ireno Barber.

• *Ka lejpoga se je zgauldilo pred kratkim z zborom?*

»Mešani pevski zbor Avgust Pavel že 67 lejt dela. Bili so žmetni časi pa lejpi dnevi tö. Naš zbor je v prejšnjom režimi tü dosta priznanj daubo.

Za den manjšin so nas v Budimpešto zvali pa so nam dali priznanje za narodnostno kulturo, *Pro Cultura Minoritatum Hungariae*. To priznanje podeli Inštitut za madžarsko kulturo.«

• *Kak je ta prireditiv potekala?*

»Tau prireditiv je odprla pa je nas pozdravila predsednica vogrskog parlamenta dr. Katalin Szili. Nika vekšoga ne moremo želeti. Z njau se srečati, si pripovejdati, je trnok lejpo bilau. Je trno prijazna bila.

13 manjšin živé na Madžarskom. Predstavniki tej manjšin

Nej ste meli že kaj drugoga planerano?

»Gda smo tau vabilo dobili, te smo mi že zaduženi bili, ka mo v Monoštri v cerkvi meli božični koncert z monoštrskim pevskim zborom. Pa te smo tak mislili, ka nej slobaudno nam v Budimpešto nej titi. Gda dobiš tašo priznanje, moraš tam biti. Lepo se pa zahvalujemo za tau Slovenskoj zvezi pa Državnoj slovenskoj samoupravi, ka sta uni nas predlagali. Depa najoprvin Slovenskoj zvezi, ka je una bila tista, štera je tak mislila, ka smo mi najstarejša skupina v Porabji in bi se tau tak šikalo, da bi tau velko priznanje mi dobili.«

• *Kaste dobili stem priznanjom?*

»Mi smo nej čakali, ka bi nas denarno priznali. Dobili smo lejpo plaketo in rauže. Püšeu sam ges prejkvzela, kak predsednica zbora, depa za tau, ka je strokovno do tega mau prišo zbor, se moramo zahvaliti zborovodkinji Mariji Trifusz.

Una že več kak 20 lejt vodi nas pa je vödržala. Pod njenim vodstvom je zbor napredovau strokovno. Zatok pa je največ napredovau, ka smo pridobili mladino. Tau je garancija za tau, ka de zbor eške dugo delo, zatok ka zdaj taši mladi delajo v zbori kak sam ge bila, gda sam začnila v zbor ojti pa spejvati tam.

Glede na tau prireditiv, ge mislim, ka so vsi pevci nekaj posebnoga čutili. Vsi so bili presenečeni, spejvali so iz srca. Gledala sam doj na publiko, z lübeznostjo so nas gledali pa poslušali s spoštenjom. Tau je več vrejdnokak pejnez.

Lejpi den smo doživeli pa tašo lejpo priznanje smo dobili, ka ge v zadnji 30 lejtaj, ka spejvam,

ne pomnim. Obečali so, ka vsakšno leto podelijo tau priznanje in te do druge skupine na vrsti, ki so toga vrejdnok. Gvüšno, ka do Slovenci vsigdar navzauči tam, zatok ka mam dovolj skupin.«

• *Kak so tau priznanje sprejeli mladi člani zbora?*

»Kak sam že povedla, v našom zbori so navekše mladi lidgé. Malo je taši, šteri že 30 lejt spejavajo. Za nji je tau bilau velko doživetje. Tau se pa iz toga leko vidi, ka smo rejsan trüdni bili, depa cejli cajt, kak smo se domou pelali, so skaus spejvali pa so veseli bili. Ciril Kozar je s fudami igro, uni pa so popejvali pa li popejvali. Če bi je tau nej brigalo, bi nej tak veseli bili. Tau se je meni tak vidlo, ka so mi vse skuze šle. Nika lejpoga se je zgodilo z nami in smo hvaležni in srečni bili. Radi smo bili, ka smo mi tau zadobili in tau je eške ena garancija, ka do mladi tadale ojdli k zbori, tadale spejvali.«

Agi Hanžek

V DUHU PRIČAKOVANJA

Slovenska samouprava 18. okrožja v Budimpešti je 17. decembra priredila adventno prireditiv v Hiši manjšin. Prireditiv se je udeležilo precej Slovencev, prišli so tudi predstavniki ostalih manjšinskih samouprav ter učenci in učitelji osnovne šole v ulici Kassai, ki jo podpira naša samouprava.

Goste, med njimi nastopajoče iz Porabja – učence in učitelje ter ravnatelja OŠ Gornji Senik – je pozdravil predsednik samouprave Ferenc Kranjec.

Na začetku programa smo prisluhnili pesmim in recitacijam v slovenskem in madžarskem jeziku. Učenci so nam predstavili tudi božično koledovanje, oziroma prizor, ko pastirci obiščejo Jezusa. Pripravili so se pa tudi s krajšo igro o vaškem čevljarju, ki je imel devet otrok in jih je vzgajal brez matere. Živeli so v pomanjkanju, toda v veliki ljubezni. Pojavil se je bogat človek, da bi odpeljal ene-

V otroških kulturnih skupinah na Gornjem Seniku sodelujejo skoraj vsi učenci šole

ga otroka, ki bi ga dal šolati, da bi potem lahko pomagal svojim bratom in sestram. Toda oče se ni mogel ločiti od nobenega, vsak je imel neko lastnost, zaradi katere ga je imel posebej rad. Otroke je prosil, naj se sami odločijo, toda nobeden ni hotel od hiše. Še več, bogatemu človeku so vrnil denar, ki jim ga je dal.

Zgodbica bi se lahko dogajala tudi v Porabju, kajti nekoč so bile tudi tam velike družine, ki so kljub velikemu siromaštvu živele složno in v ljubezni.

Prvi del programa se je končal z lepo božično pesmijo Sveta noč, ki so jo učenci zapeli pri svetlobi sveč.

Drugi del programa ni bil toliko božično obarvan, nastopila sta šolska folklorna skupina ter lutkarji. Gledalci so se tudi za njun nastop zahvalili z burnim aplavzom.

Vsem nastopajočim, njihovim mentorjem in učiteljem se je v imenu naše samouprave zahvalil predsednik Ferenc Kranjec, zahvalil se jim pa je tudi naš miklavž, ki jim je razdelil darila Državne slovenske samouprave. Po manjši pogostitvi smo se poslovili od naših gostov z Gornjega Senika, ki jih je čakala še dolga pot do Porabja.

Dragi učenci in učitelji, dovolite mi, da se vam za vaše lepo »božično darilo«, za vaš program zahvalim tudi v časopisu in vam zaželim nadaljnje uspehe pri ohranjanju materinščine ter slovenske kulture.

Zahvaljujem se tudi vsem organizacijam, inštitucijam, posebej matični državi, ki z moralno in materialno pomočjo omogočajo delovanje slovenskih skupin na šolah in v društvih. Njihovi nastopi omogočajo nam, ki živimo v tem velemestu, da še slišimo našo materinščino, da se srečujemo s slovensko kulturo.

Našo prireditiv je finančno podprl Urad za narodne in etnične manjšine.

Jožef Karba
podpredsednik

OTROŠKI

Miki Roš

IZ MOJOGA DNEVNIKA

Ime mi je Janina. Kelko sam stara, vam ne ovadim, ka se takšo deklin ne spitavle. Leko pa vam povejm, ka eške ojdim v šoulo. Dnevnik sam začala pisati zato, naj ne pozabim, ka se mi je zgodilo v dnevaj mojoga življenja. Na, vej človek ne mora samo tak tapozabiti, ka se njemi je zgodilo. Dapa nigdar se ne vej. Dnevi mojoga življenja so se začali pisati, pa je zato tou moj dnevnik, ka se v njem piše od moji dnevaj.

Den, gda me je moja lübezen poglednila najbolje globko v oči

Dragi moj Dnevnik, pogledno me je tak, kak leko pogledne samo zalübleni pojep! Bilou je venej pred šoulo. Un je šoulo zgotouvo že edno vöro pred meuv. Biu je venej z dve-ma padašoma. Stali so tam pa se zgučavali. Ge sam prišla iz šoule, ka mo šla domou. Te pa sam ga zaglednila. Boug moj, kak je biu lejpi! Kak angel! Pa tisti njegvi smej! Pa tiste njegve oči! Pa kakši nous! Kakši dugi pa elegantni prsti! Nut v kolena se mi je potegnila že poznata mejkoča. Roke

so gratale znouva mokre. V glavej se je zglasila najlepša nouta. Srce pa mi je začnilo mlatiti kak eške nigdar nej. Sploj ne vejm, kak sam leko eške sploj odla. Sploj ne vejm, kak sam prišla do njega. Kak če bi me kaj vleklo k njemi, k Benčini. Tam sam se stavila samo za pou sekunde. Un pa me je pogledno tak globko v oči, kak leko pogledne samo lübezen. Pa je tou nej trpelo samo pou sekunde. Tak je bilou, kak bi se gledale sedem let vküper.

Takši den brezi njega

Dragi moj Dnevnik, meni de se zmejšalo! Kuman sam čakala, ka v šoulo pridem. Pa sam ga nej nin zaglednila, naj sam eške tak iskala z očami. Nej ga bilou. Moram zvedeti, zakoj ga nega v šoulo, sam si prajla. Dapa kak naj tou naredim, ka nedo vsi vedli, kak mi fali moj Benči. Pa sam si brž zbrodila. Ja, moj dragi Dnevnik, lübezen dela čüde. Brž sam si zbrodila pa sam stoupila do njegvoga najboukšoga padaša Blinkina. Pitala sam ga, ge bi leko najšla Benčina, ka njemi nazaj dam knigo, ka mi jo je posoudo. - *Leko njemi jo neseš domou ali pa počakaš eden keden, - mi je tumačo. - Benči je ostano doma v posteli. Betežen je grato, - mi je povedo, mene pa je od nevoule skur*

zaodo boži bič. Zdaj sam dobila tak méka kolena, ka sam skur vküper odišla kak kakši prazen žakeu. Ja, dragi moj Dnevnik, vse mi je lagvo gratalo zavolo betega lüblenoga pojba. Zavolo betega mojoga Benčina se mi je šoula vlejkla kak kokošeča črejva. Iz vöre v vöro sam se počütüla bole lagvejše in kuman sam prišla domou. Trno lagvo sam vövidla. Brat Andi je že začno larmati, kak sam od lübezni betežna gratala. Mama ga je kuman dole stavila, ka je enjo lobotati. - *Enjaj že gnouk!* - njemi je zapovedala, meni pa dala rokou na čelo. - *Dejte moje, vej pa ti se gor vužgeš, tak si vrouča.* Tak nagnouk sam se z mamou

Den po prvou nouči betega

Vnoči sam senjala. Benči je biu padar. Prišo je k meni pa mi dau rokou na čelo. Povedo mi je, ka več nemam vročine. Po tistom mi je skü-

jo tej. Biu je dober kak eške nieden. Vejn bi senjala eške tadale. Nut v sobo je stoupo moj brat Andi. Začno se je koriti z meuv, ka sam nanga pistila betek. Un je tö grato že trno vrouči. Na, do konca dneva so v postelo z betegom

Sploj ne vem, kak sam prišla domou, ka sam zejla za obed, kak sam zgotouvila nalogo za šoulo, ka sam se včila pa od koga sam se zgučavala z ato pa z mamou. Brat Andi mi je talo zalüblene norce, sestra Zana pa je prajla, naj samo povejm, če mo nücala kakšo pomouč. Dragi moj Dnevnik, ge sam tak srečna, ka ti tou ranč ne morem povedati. Za tou mojo srečo nejga reči. Na, edna rejč geste. Ta rejč se zove: Benči!!!

najšla pri barbejri. Pogledno mi je gut, mi zmero vročino pa pogledno eške vüje. - *Dejte drago, ti si betežno. Gripa, - je povedo najprva meni po tistom pa eške mami. - Eden keden ne smej v šoulo. Gor njoj spišem vrastvo. Kcuj tomi mora piti dosta teja z dosta C-vitamina.* Na, tak sam zdaj v posteli, gda pišem nut v tebe. Dapa po svoje sam trno srečna v srcej. Kak bi nej bila, vej sam pa betežna ranč tak kak moj Benči. Tou gvüšno nika znamenüje, ka oba mava gnaki beteg pa morava oba beteg preživeti v posteli. Kak je tou lepou! Zdaj leko mislim cejle vöre na mojga Benčina pa njegve oči, ka so me eden den nazaj tak zalübleno poglednile.

spadnili eške vsi drugi moji domanji. Trno čemerasti so zatoga volo. Samo meni je lepou. Kak bi mi pa nej bilou. Če mam pa tak dobroga pa lejpoga padara. Kuman čakam, ka zaspim. Leko, ka znouva k meni pride.

Nekdanji božič

KOTIČEK

Božič je praznik Kristusovega rojstva. Pred božičem je advent, kateri traja štiri tedne. Pred božičem je tudi Lucijin dan (13. december). Na Lucijin dan je ženskam prepovedano šivati in presti, ker bi kokošim zadnjico zašile, in ne bi več nesle. Lahko prideta v hišo tako moški kot ženska, samo z moškim klobukom na glavi, sicer kokoši prihodnje leto ne bodo nesle jajc. Tudi usesti se ne smejo, ker bi bilo veliko kokelj.

Od Lucijinega dne do božiča so hodili od hiše do hiše trije fantje. Oblečeni so bili v narobe obrnjene stare suknjice ali bekeče in hlače. Pokrili so se z velikimi starimi moškimi klobuki ali kučmo. Roke in obraz so si namazali s sajami in zakrili z naličjem. Eden od fantov je nosil jaslice. Ko so domačim pokazali jaslice, so za dar za novorojenega Jezusa prosili jabolka, kruh, jajca in denar. Danes hodijo božični koledniki v Števanovcih.

Dan pred svetim dnevom so se postili. Za kosilo so jedli fižolovo juho, z bučnim semenom polnjene krapce, suhe slive, hruške in jabolka (24. december). Za sveti dan, božični dan (25. december), je bila vsa družina zbrana doma. Tudi fantje, ki so služili v Avstriji, in dekleta, ki so služila v Monoštru, so prišli domov.

Na dan novega leta deklamirajo kolednico in tepežkajo zgodaj jutraj. Dečki in moški škropijo z mokro smrekovo vejico ali pa tepežkajo s pletenimi »krapči« dekllice in ženske. S kolednico voščijo veliko zdravja in obilja v novem letu.

Gabor Holec

Gimnazija Monošter

Božič je moj najljubši praznik

Božič je praznik, ob katerem se družina in daljnji sorodniki zberejo na večer, poln ljubezni in obdarijo drug drugega. Božič imam rada zato, ker se lahko srečam tudi s tistimi člani družine, s katerimi se drugače nimam priložnosti srečati. Takrat se veliko pogovarjamo, pripovedujemo o tem, kar se je zgodilo med letom. Najsrečnejši trenutek božičnega večera je obdarovanje. Nekdo dobi droben nakit, nekdo pa računalnik, toda vsak se veseli svojga darila. Nato sledi praznična večerja: vsi sedemo k mizi in to je najlepši trenutek. Tudi letošnji božič je bil lep in poln ljubezni.

Patricija Scheili 8-a r.,

Gimnazija Monošter

Zakaj imam rad božič?

Ko prihaja mesec december, večkrat pomislim na božič. Pred božičem se začnejo zimske počitnice. Zimske počitnice imam zelo rad, ker sem doma, veliko počivam, se srečujem s prijateljem ali se igram na računalniku. 24. decembra sem pomagal okrasiti božično drevo. Komaj čakam, da vidim, kakšno darilo bom našel pod drevsom. Ko smo razdelili darila, smo sedli k mizi in večerjali. Za večerjo smo jedli pečene purane s krompirjem in orehovo potico. Drugi dan božiča smo obiskali sorodnike. Srečal sem se z bratranci in sestričnami. Veliko smo se pogovarjali in igrali. Zame je božič najlepši praznik.

Ladislav Pinter 8-a r.,
Gimnazija Monošter

KAUT

MLAŠEČI

Vaški božič v Števanovci

Vaška samouprava v Števanovci je na štrto adventsko nedelo pripravila lejpi svetek za svojo ves. Sveto mešo so slóžžili gospaud Zoltán Németh s tejm, ka so verniki namesto pridige leko poslójžali

domanje pevke, zaprla so ga monoštrske ljudske pevke, stere je pripravila Marija Ritu-per. Na srejni programa smo pa leko čúli prekmurske svete pesmi od ljudski pevcov KUD Bogojina. Pesmarge vsi vküper

v krčmej Konkolič. Vaška krčma, stera je lepau obnauvlena, vred djana, s svojimi velikimi prostori, izami rejsan slójži cejloj vesi. Organizatorji so pripravili velko mesto, naj vsakši, steri z radostjov vze-

so se pobrigali za redno gostitev tü. V okviru vaškoga

Vesela, srečna sam bila, ka sam se narodila v tau vesi,

Števanovske ljudske pevke vsakšo leto pripravijo božične pesmi

Ljudski pevci KUD Bogojina

slovenske svete pesmi. Župan vesi Laci Kovač je po meši s toplimi rečami pozdravo vse vernike, njim je želo blajžene svetke, mir, dobro zdravdje pa ji je pozvau po meši na program »Prijeteljji, padaši pod krispanom,« naj prej bar za kratek čas se vsi navzauči leko vküper veselijo, svetijo velke svetke, božič. Posaba je pozdravo goste, dobre znance iz Bogojine, pa pevske skupine, stere je pozvau s tejm namenom, naj verniki števanovske fare tü dobijo nika posebno lejpoga v adventskom časi. Pauvörni koncert so začnile

so svoj program zaključili s pesmijo Sveta nauč, gda so goreče svejče v rokaj pesmarov s svojo toplotov, svetlinov simbolično znamenüvale sveto nauč, gda se je naraudo Jezuš, krau cejloga sveta. Župnik so se vküper s pesmari vred leko radüvali, ka so na sveto mešo lepau vküper prišli lidgé iz Verice-Ritkarovev, Andovec, Otkauvec pa Števanovec, so z radostjov vzeli svete pesmi od pesmarov pa so z velikim ploskanjom dali na znanje svojo zadovoljstvo. Gda smo svetešniji tau božičnoga programa opravili, smo se vsi najšli pri bejlom stauli

ma pozvanje samouprave, si leko vküper séde simbolično pod krispan, pod božično jelko vesi Števanovci. Zvöjn toga so ške posaba meli brigo za nastopajoče pa goste iz Slovenije, s sterimi so se meli čas pogučavati tü, ranč tak z domanjimi lidami. Pa ranč tak lidgé med seov. Že zatoga volo se je splačalo pripraviti té program. Vej pa ranč tau fali gnesden najbola lidam v vsakdanešnjom življenji, ka ji stoj poslójša, ka se komi leko malo vöpotaužijo, tapovejo svoje probleme, veseldje, žalost... Organizatorji

božičnoga svetka je župan s svojimi kolegicami posaba pozdravo pa podariu domanje lidi, steri so više 60 lejt stari pa tiste, steri so socialno prisildjeni na tau. Vsi vejmo, ka dar dobiti je furt dobro, če so pa velki svetki, te pa eške bola. Če je pa stoj sam ali starejši, me ške gvüšno staukrat baugše spadne, če se vés spumni na njega, če ga računa za svojoga, če se ma kam držati. Želimo, naj tau lejpo navado, šego nikdar ne pozabijo občine, naj zatau furt naprej leko spravijo zavolé pejnaze.

gde vodstvo vesi tak lepau gora prima svoje lidi.

Klara Fodor

NIKA ZA SMEJ

Z zaprejtimi očami

Robi je etognauk domau prišo iz službe, nut v sobo staupe pa tam vidi svojo ženo Ano, ka na posteli na hrbti leži, oči zaprejte ma pa sama sebi etak guči: »Lejpa sam, lejpa sam.«

Robi go en cajt gleda, te si on tü k njej leže, oči zapre pa sam sebi etak guči: »Slejpi sam, slejpi sam.«

Etakši mauž?

Etognauk, gda je Ignac domau prišo iz dela, njegva žena Jolanka se ma je etak taužila: »Strašno sam čemerna. Te tvoj hirašan padaš, Gusti se je es pritepo pa vejš ka je delo? Začno me je prisildjavati, kumaj sam se ga rejšila.« Ignac ranč ne poslúša ta pa samo telko pravi: »Tomi si vse ti

kriva. Püstila bi ga pa bi ma te nej trbelo prisildjavati.«

Nevoščenost

Lujzek pa Oto sta se etognauk srečala pa sta v Lipi malo pila. Lujzek etak pravi Otoni: »Strašno sam nevoščeni tomi vrazžomi Vinceni. Že je 64 lejt star pa vejš, ka mi je pravo včara?« »No, ka ti je pa pravo?« pita Oto. Lujzek pa: »Tau mi je pravo, ka je preminauči keden s štirimi ženskami emo delo.« Oto pa zdaj etak pravi Lujzeki:

»Zakoj si pa te nevoščeni? Vej pa gučiš ti tü leko.«

Ranč je nej tak stari

Stari Lajoš so etognauk k doktorji šli pa so ma etak pravli: »Gospaud doktor, zvižgalivajte me, zatok ka mo se drugi keden ženo.« Doktor se je fejst čüdivo, vej je pa vedo, ka so človek že 83 lejt stari pa etak pravi: »Komi vragelj se pa škete vi ženiti?« Lajoš pa: »Škem, škem! Ške se vrag! Mujs se mi je...«

Porabje

ČASOPIS
SLOVENCEV NA
MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič

Naslov uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.
p.p. 77,
tel.: 94/380-767
e-mail:

porabje@mail.datanet.hu
ISSN 1218-7062

Tisk:

EUROTRADE
PRINT d.o.o.
Lendavska 1
9000 Murska Sobota
Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.